

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๒๘/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๔/๒๕๕๑

วันที่ ๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

เรื่อง นายจรัล ดิษฐาอภิชัย (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ กรณีการลงมติถอดถอนของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๖๔ และมาตรา ๒๘๓ วรรคสาม หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า นายจรัล ดิษฐาอภิชัย (ผู้ร้อง) ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการประชุมครั้งที่ ๕๓/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐ มีมติให้ถอดถอนผู้ร้องออกจากตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งผู้ร้องเห็นว่ามติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติดังกล่าวไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังนี้

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม บัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)

- ๒ -

พุทธศักราช ๒๕๔๕ ทำหน้าที่วุฒิสภาต่อไป เว้นแต่การพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งและการถอดถอนจากตำแหน่งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้น มติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ถอดถอนผู้ร้องออกจากตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๓ วรรคสาม

(๒) มติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ถอดถอนผู้ร้องออกจากตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ชอบด้วยหลักนิติธรรม เพราะสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเป็นชุดที่ผู้ร้องคัดค้าน จึงไม่มีความเหมาะสมในการใช้อำนาจถอดถอนผู้ร้องเพราะขัดต่อหลักของผู้วินิจฉัยจะต้องไม่มีส่วนได้เสีย นอกจากนี้ ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติก่อนลงมติ ผู้ร้องเห็นว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติรับฟังแต่รายงานของคณะกรรมการวิสามัญสอบสวนข้อเท็จจริงตามยุติติ และดูเทปเหตุการณ์เมื่อคืนวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เพียงอย่างเดียว โดยไม่เปิดเทปวิดีโอเหตุการณ์ที่ผู้ร้องนำไปมอบให้คณะกรรมการวิสามัญ เป็นพยานหลักฐาน ผู้ร้องจึงเห็นว่าการลงมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่ชอบด้วยหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง

(๓) สภานิติบัญญัติแห่งชาติถอดถอนผู้ร้อง โดยอ้างว่าผู้ร้องเป็นผู้คัดค้านการรัฐประหารของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งในประเด็นนี้ ผู้ร้องเห็นว่าเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓ ไม่ได้ดำเนินการโดยใช้ตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมาทำการคัดค้านแต่อย่างใด เพราะเหตุการณ์อันเป็นเหตุแห่งการถอดถอนผู้ร้อง เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๐ หลังจากที่ผู้ร้องได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เนื่องจากครบวาระหกปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๖ วรรคสี่ การถอดถอนผู้ร้องจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) สภานิติบัญญัติแห่งชาติอ้างอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๓ ในการลงมติถอดถอนผู้ร้อง โดยกล่าวหาว่าผู้ร้องปฏิบัติตนไม่เป็นกลาง ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

ของชาติและประชาชน และละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ เป็นการอ้างกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๖๓ เพราะการกระทำของผู้ร้องเป็นการใช้สิทธิในฐานะพลเมืองของประเทศไทยในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ มิได้เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ผู้ร้องได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๑ และผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีหนังสือ เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แจ้งให้ทราบว่าการณื่อดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงไม่รับเรื่องร้องเรียนของผู้ร้องไว้พิจารณา นอกจากนี้ ผู้ร้องไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เนื่องจากมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นที่สอดคล้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๔ เป็นเหตุให้ผู้ร้องไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว จึงจำเป็นต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

๑. การที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติถอดถอนผู้ร้อง โดยอ้างว่าผู้ร้องกระทำการขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างร้ายแรงในฐานะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งต้องเป็นกลาง โดยอ้างพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ นั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๕๓ วรรคสาม หรือไม่

๒. การที่ผู้ร้องไปร่วมชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๓ ขัดกับการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๑ หรือไม่

๓. การที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติอ้างอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ ถอดถอนผู้ร้องออกจากตำแหน่ง ภายหลังจากที่ผู้ร้องดำรงตำแหน่งครบหกปีตามวาระและได้พ้นจากตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปแล้วตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๖ ถือว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๖ หรือไม่

- ๔ -

๔. ถ้ามติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ผู้ร้องต้องถูกตัดสิทธิในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือการรับราชการเป็นเวลาห้าปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๔ หรือไม่

ตุลาการประจำคดีตรวจคำร้องแล้วมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๕ และข้อ ๒๗

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง กำหนดว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ”

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ แล้ว เห็นว่า ผู้ที่จะใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ได้นั้น ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้

- ๕ -

(๑) ต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้อันสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(๒) บุคคลนั้นต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ

(๓) ต้องเป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีนี้ผู้ร้องยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า การลงมติถอดถอนของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๖๔ และมาตรา ๒๘๓ วรรคสาม หรือไม่ มิใช่เป็นการโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ กรณีไม่มีเหตุและไม่เป็นประโยชน์ที่ศาลจะพิจารณาวินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคำร้องนี้ต่อไป จึงให้จำหน่ายคำร้อง ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคำร้อง

(คำสั่งที่ ๒๘/๒๕๕๓)

[Signature]

(นายเจริญ ภักดีธนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายเฉลิมพล เอกอุรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายนุรักษ์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายวสันต์ ตรีอยพิสุทธิ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ